

Svazek 5.

Z'EV BEN SHIMON HALEVI

**Vesmír
v kabale**

**SEBRANÉ SPISY
SHIMONA HALEVIHO**

VOLVOX GLOBATOR

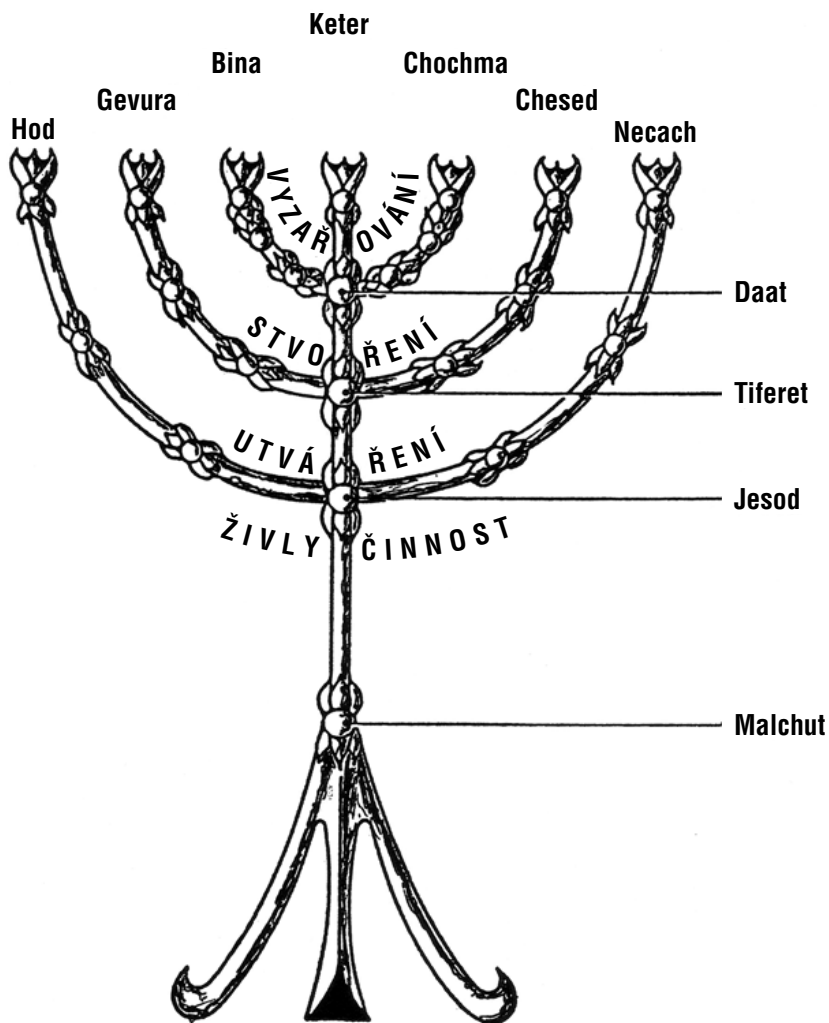

SEBRANÉ SPISY

SHIMONA HALEVIHO

svazek 5.

VESMÍR V KABALE

I. MENORA

Obraz tohoto sedmiramenného svícnu dostal Mojžíš na hoře Sinaj. Menora v symbolické formě ztělesňuje veškerou metafyziku obrazce Stromu života, který je základem kabaly. Tak například dvaadvacet poupat představuje písmena hebrejské abecedy a stezky ukazující deset posvátných čísel či božských principů, které ovládají bytí. Menora byla zhotovena z jednoho kusu zlata, jež představuje světlo a Božskou jednotu. (Halevi, 20. století)

Vesmír v kabale

Z'ev ben Shimon Halevi

VOLVOX GLOBATOR

A Kabbalistic Universe

Z'ev ben Shimon Halevi

přeložila Lily Sekytová-Císařovská

VOLVOX GLOBATOR

Copyright © Z'ev ben Shimon Halevi, 1977

Revised Edition in 2007 by Kabbalah Society

Translation © Lily Sekytová-Císařovská, 2017

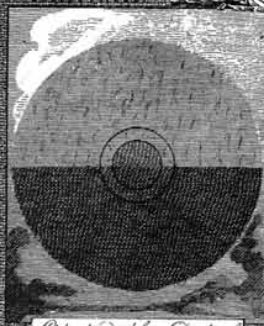
ISBN 978-80-7511-372-6

ISBN 978-80-7511-373-3 (epub)

ISBN 978-80-7511-374-0 (pdf)

Mým učitelům

*The
Six Days' World
of the
Creation.*

1. Light divided from Darkness.

2. The Firmament is made.

3. Separation of the Earth from the Waters.

4. The Creation of the Sun, Moon, & Stars.

5. The Creation of Birds & Fishes.

6. The Creation of Man, &c.

Předmluva

Snad každý v životě zažil okamžik, kdy vzhledl vzhůru k Mléčné dráze a pocítil rozlehlost vesmíru. A někdo za nejvzdálenějšími galaxiemi rozpoznává další dimenze – neviděný řád, jenž řídí a ovládá náš svět. V každém pokolení několik lidí pronikne tímto kosmickým závojem a spatří stvoření z jeho zřídla. Jejich vize se pak pomocí kabaly předává dál, abychom mohli i my, tak jako Jákob, také uvidět onen veliký žebřík mezi nebem a zemí i zástupy Boží, které po něm sestupují a vystupují.

Londýn, jaro 5735

II. GENESE

Sedm dní stvoření, jimiž začíná Bible, vymezuje světlo čili oheň, klenbu nebeskou neboli vzduch, vodu, zemi a rostliny, tedy čtyři různé stavy hmoty a životní princip. Ty jsou potom uspořádány do kosmu, od galaxií po atomy a jejich cykly. Tento vesmír se později zaplňuje ptactvem nebeským (neboli archanděly), rybami mořskými (anděly). Šestého dne se objevila polní zvěř (pozemské bytosti) společně s Adamem čili lidstvem. Tyto bytosti jsou duchovní jsoucna, která jsou zatím bez formy a bez látky. (Bible Bankova, 19. stol.)

Úvod

„Božím místem je svět, ale svět není místem Božím.“ Tento kabalistický výrok zřetelně praví, že i když je Bůh přítomný v bytí, je současně od bytí zcela oddělen. Toto tajemství imanence a transcendence leží tam, kde se Bůh a svět setkávají v důvěrném a vzájemném poznání. Je to zázrak, který je základem pro kabalistický pohled na vesmír.

V dávných dobách se kabala rozdělila na dvě části: dílo vozu¹ a dílo stvoření.² Dílo vozu se zabývá lidskou povahou³ a způsoby pronikání do nejhlubších i nejvyšších rovin vnitřního vesmíru člověka.⁴ Předmětem těchto úvah je člověk. Druhá část – dílo stvoření – zkoumá vnější vesmír čtyř světů, jejich původ, ustrojení a funkci ve vztahu k člověku a Bohu. A to je tématem této knihy.

Při studiu vesmíru se kabalisté pohybovali mezi opěrnými pilíři zjevení a tradice. Jejich práce se zakládala na Bibli a na poučení duchovních učitelů. Ze spojení psaných a ústních sdělení pak přicházelo přímé poznání toho, co bytí je, bylo a bude až do konce dnů, pokud si to ovšem kabalista zasloužil.

O ústním propojení lze říci jen málo, protože toto zprostředkované vědění je zcela závislé na subtilním vztahu učitele a žáka. Avšak mnohé lze pochopit z tradice písemné, neboť každá doba vytvořila svou versi neměnného učení. Nicméně líčení starých kabalistů je často možné číst jen s obtížemi, a to nejen proto, že mluví o světech mimo dosah přirozeného pohledu, ale také proto, že jsou napsána jazykem příslušné

¹ מעשה מרכבה – Maase merkava

² מעשה ברשית – Maase berešit

³ viz Halevi, Z'ev ben Shimon: Adam and the Kabbalistic Trees (Kabbalah Society/Tree of Life Publishing, 2006)

⁴ Halevi, Z'ev ben Shimon: The Way if the Kabbalah (Gateway Books, 1976, Kabbalah Society, 2007)

školy i období. A tak jsou alegorie dávných apokalyps a metafyziky středověku dnešním lidem takřka nesrozumitelné, pokud nemají klíč ke kabalistickému učení.

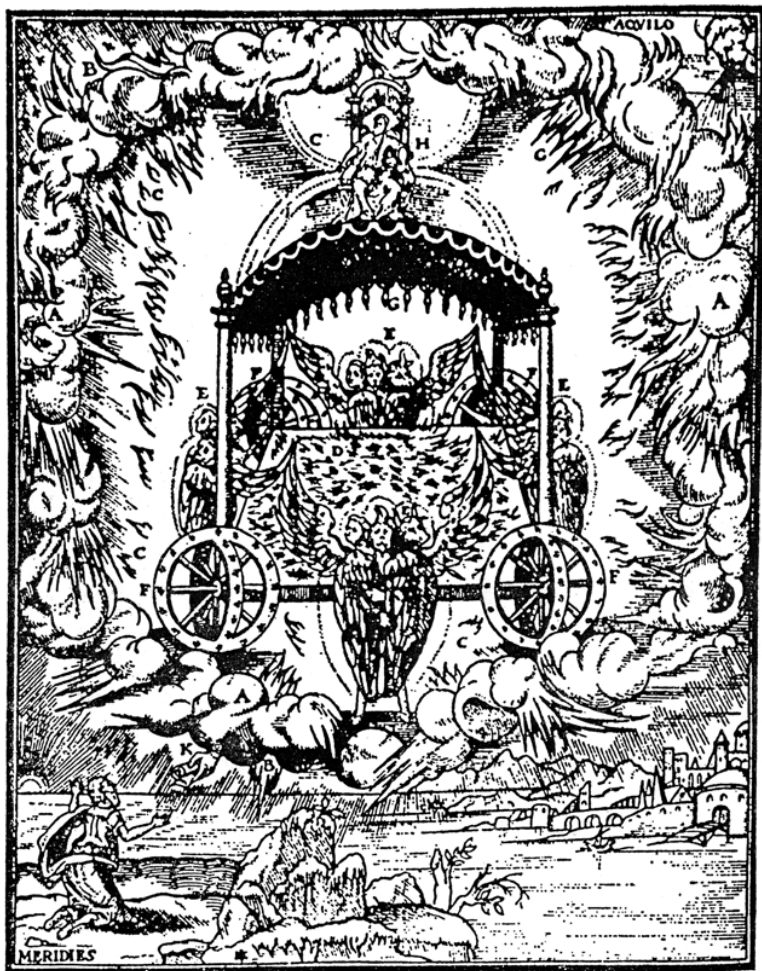
Takovým klíčem je a vždy byl sefirotický strom. Toto zobrazení všech věcí vyvolaných, stvořených, utvářených a učiněných je objektivní podobou projevovaného vesmíru v každé rovině. Využívám této pomůcky i v tomto nástinu a pokusím se vypodobnit všeobecný obraz světa na základě starobylých i moderních zjištění. Jazyk této knihy patří naší době a její hloubku omezují hranice mého porozumění tomu, čemu jsem se v kabale učil.

Místem člověka je svět. A člověk jako podoba Boží má největší možnost zpřítomnit Boží imanenci ve vesmíru. Svět skýtá člověku podmínky pro usilování k dokonalosti a člověk na oplátku dopomáhá světu k dovršení, aby se tak opět spojilo to, co bylo rozděleno. V tomto vzájemném poznání se imanence setkává s transcendencí v místě Boha.

וַיִּקֶץ יַעֲקֹב מִשְׁנָתוֹ וַיֹּאמֶר אֲבֵן יֵשׁ יְהוָה בַּמָּקוֹם הַזֶּה
וְאֲנֹכִי לֹא יָדַעְתִּי: וַיִּירָא וַיֹּאמֶר מִה־נֹּרָא הַמָּקוֹם הַזֶּה
אֵין זֶה כִּי אֶם־בֵּית אֱלֹהִים וְזֶה שַׁעַר הַשָּׁמַיִם:

Tu procitl Jákob ze spánku a zvolal: „Jistě je na tomto místě Hospodin, a já jsem to nevěděl!“ Báľ se a řekl: „Jak hrůznou bázeň vzbuzuje toto místo! Není to nic jiného než dům Boží, je to brána nebeská.“

(GENESIS 28, 16–7)

1. EZECHIELOVA VIZE

Prorok uviděl v mystickém stavu tento obraz čtyř kabalistických světů. Dole je přirozený svět, který představuje Vůz a jeho čtyři kola, jehož cykly někdo nazývá astrálním světem. Nahoře je nebeský trůn, symbol říše ducha, na kterém sedí Adam Kadmon, ohnivý člověk, božská podoba Boží. Z této postavy původně vzešlo lidstvo. Podle ústní židovské tradice Adam Kadmon předchází duchovnímu Adamovi z knihy Genesis. (Bible Bearsova, 16. stol.)

1. Symbol a skutečnost

Jak popsat nepopsatelné? Je to nemožné, a přece o to usilují mystikové všech tradic navzdory tomu, že se jim to nepodaří, že vytvoří pouze mdlý paobraz toho, co nám může dát jediné přímá zkušenost. Proč o to tedy usilují? Proto, že kdyby neukázali, že i v neviditelných říších vládne řád a účel, neměl by přirozený člověk žádnou vědomou představu o nadpřirozených světech. Naše poznání je sice možná velmi zamlžené, ale nevědět vůbec nic, znamená totéž, co vězet v nejhlubší temnotě, kde vládne strach a zmatek. Každý přirozený člověk to zná z vlastní zkušenosti, když v temné noci dorazil na neznámé místo. A právě v takové situaci se ocitá obyčejný člověk, když během svého života nebo po něm proniká do dalšího světa.

Po celé věky se mystikové, kabalisty nevyjímaje, nepřetržitě snaží popsat světy mimo dosah našich přirozených smyslů. Někdy prostřednictvím mýtů, jindy za pomoci důmyslné metafyziky. Všechny prostředky jsou však nutně nedostatečné, protože realitu pouze zastupují. Občas sice uspěly, ale z nesprávných příčin, když lidé bez porozumění považovali symboliku za skutečnou věc. Právě proto je třeba v průběhu času neustále vytvářet nové analogie, abychom se mohli osvobodit od opotřebovaných představ, které začnou pohledu spíše bránit, než aby klenuly most mezi přirozeným a nadpřirozeným.

Nejstarší formulace vyšších světů v kabale je biblická. V prvních kapitolách se líčí stvoření vesmíru v mýtu, jenž obsahuje velmi přesné vylíčení procesu odvíjení z věčného až k přirozenému světu. Talmud nebo rabínské komentáře k Bibli jsou plny odkazů na tuto zakládající kosmologii. Úplný systém ovšem neexistuje a neprůhledné alegorie často zastírají smysl toho, co je naznačeno. Klasické pobiblické dílo *Sefer Jecira*¹ (Kniha utváření) vykládá obraz světa kombinací astrologických

¹ ספר יצירה – Sefer J'cira

termínů s písmem, číslem, abecedou, anatomií a místopisem. Její obraznost je celistvá a spleť a na svou dobu jedinečná.

Totéž platí o *Sefer ha-Zohar*¹ (Kniha jasu), jejíž texty sahají od nejdůmyslnější metafyziky k prosté lidové víře. Bezprostředně po skončení středověku vybírali kabalisté z těchto dřívějších formulací, co se dalo, a vytvářeli vlastní verze světů nad námi a jejich fungování. Nejproslulejším kabalistou z této doby je Jicchak Lurija a jeho hlavní myšlenky jsou dodnes živé, i když je kabalisté východní Evropy značně pozměnili.

Naše práce se opírá o předlurijánský pohled. Je snad méně důmyslný než Lurijův model, ale lépe ověřitelný v teorii i praxi: tuto pravdu můžeme snadno vyzkoušet ve vztahu k tělu a psychice, protože vnímat tělo a psychiku je mnohem snazší než vnímat předmět této knihy. A zde se opět vynořuje otázka: Jak popsat nepopsatelné?

Odpověď zní, že vše, co bude následovat, je syntézou podobenství, amalgámem kabalistických zobrazování toho, co je vesmír, jak funguje a jaký je jeho smysl. Nic z toho, co je řečeno, není víc než symbol skutečnosti, kterou přirozená mysl nemůže nikdy obsáhnout. Avšak posune-li se chápání, pozvedne-li se čtenářovo vnímání, pak se možná podobenství rozplyne, aby onu realitu zjevilo.

¹ ספר הזוהר – Sefer ha-Zohar

BŮH

אתה, הוא עד שלא נברא העולם. אתה הוא משנברא
העולם. אתה הוא בעולם הזה.. ואתה הוא לעולם הבא.

Byl jsi před stvořením světa,
jsi od stvoření světa,
jsi na tomto světě
a budeš ve světě, jenž přijde.

(RANNÍ MODLITBA)

2. Počátky

Na tomto obrázku je vidět, jak středověcí rabíni chápali vznik bytí. Nahoře je hebrejské slovo ajin, jež znamená nic, nicota. Pod ním jsou slova Ejn sof neboli nekonečnost, stav bez konce. Těmito výrazy se vymezovalo absolutno. Ohnivý kruh symbolizuje vůli Boží hlavy, která se stáhla, aby se mohla objevit prázdnota, v níž mohlo vzniknout bytí. To se projevilo v deseti emanacích, které se měly stát strukturou a dynamikou čtyř světů, jež se nakonec vyvinou. (James Russell, 20. stol.)

2. Před počátkem

Transcendentní Bůh se v kabale nazývá AJIN.¹ AJIN znamená nic. AJIN je mimo bytí, od všeho oddělen. AJIN je absolutní nic.

AJIN není ani nahoře, ani dole. AJIN není ani nehybnost, ani pohyb. AJIN není nikde, neboť AJIN není.

AJIN je nezvučnost, ale není to ticho. AJIN není ani prázdnota, a přesto z nuly nejsoucnosti AJIN pochází jednička EJN SOF.²

Hebrejské EJN SOF znamená nekonečno. Tak jak se má jednička k nule AJIN, je EJN SOF absolutní vše vůči absolutnímu nic AJIN.

Transcendentní Bůh je AJIN a imanentní Bůh je EJN SOF. Nic a všechno je totéž.

Absolutno nemá kromě označení AJIN a EJN SOF žádné další přívlastky. Bůh je Bůh a neexistuje nic, co by se s Bohem mohlo srovnávat.

Tradice vypráví, že Bůh zatoužil Boha spatřit, a tak Boží vůle, symbolizovaná světlem, zazářila nikde a všude. A takto se nekonečné světlo vůle EJN SOF ÓR³ stalo vševědoucím po celém absolutním všem. Aby mohl Bůh Boha spatřit, přikázal první oddělení od vševědoucího Boha. Vypráví se, že absolutní vše se stáhlo, aby vytvořilo místo, kde by se mohlo projevit zrcadlo bytí.

¹ עין

² אין סוף

³ אין סוף אור

Upřázdňené místo bylo konečné, protože je vymezoval vztah k absolutnímu všemu, v němž bylo obsaženo. Tento skutek stažení, kontrakce *cimcum*,¹ s sebou přivodil prázdnotu neprojeveného bytí, jež podle tradice měla velikost tečky bez rozměrů uprostřed absolutna.

Neprojevené bytí je místem prázdnoty. Naprosto se liší od nicoty אֵין, protože je věcí, ačkoliv je negativem věci, podobno prázdnotě v duté kouli. Tato podmínka musí existovat, aby se v ní mohlo zrodit pozitivní bytí.

Boží vůle, která obklopovala upřázdňený prostor v symbolu EḲN SOF ÓR, začala podle některých kabalistů pronikat do prázdnoty neprojeveného bytí jako světelný paprsek. Tím se do ohniska dostaly tři faktory, které prázdnotu utvořily. Prvním byla absolutní vůle, druhým čin, jenž ji uskutečňuje, a třetím omezení, které tuto událost ohraničuje a obsahuje. Někteří kabalisté nazývají tyto tři principy působící uvnitř EḲN SOF ÓR, třemi *cachcachot*,² třemi skrytými zářemi.

Cachcachot byly skryté kořeny toho, co se nakonec stalo prvním z několika řádů hlavních zákonů, jež budou ovládat bytí. Způsobily procesy expanze a kontrakce, na které dohlížela vůle. Kabalisté je někdy považují za původní skutky milosti a přísnosti, které působí pod přímým dohledem absolutna. I když tyto skryté záře ležely vně bytí neprojeveného i projeveného, hluboce ovlivnily povahu vesmíru, který je výsledkem jejich vzájemného střetávání, neboť se zrodil z vůle EḲN SOF.

Toto zrození nastalo, když EḲN SOF ÓR začalo pronikat okrajem prázdnoty. Při prvním proniknutí světelného paprsku vůle *kav* hranicí mezi EḲN SOF a prázdnotou nastalo oddělení bytí od absolutna, protože při zrodu pozitivního bytí bylo EḲN SOF skryto za projevením. Proto se EḲN SOF někdy nazývá Skrytost skrytého.

První projevení na obvodu prázdnoty bylo pojmenováno Prvotní koruna. Má mnoho dalších jmen jako Ukrývač skrytého, Bílá hlava a Koruna korun. Většině kabalistů je známa pod Božím jménem עֵהָיָה³ – JÁ JSEM tam, kde absolutno umožnilo bytí být.

Tato manifestace božské podstaty, tedy první světlo neboli první se-fira, je semenem všeho, co bylo, je a bude. Je světlem, z něhož emanují

¹ צמצום

² צחצחות

³ עֵהָיָה

všechna ostatní světla – sefiry (či hebrejsky sefirot). Svou polohou na rozhraní mezi absolutním a relativním vesmírem udržuje v rovnováze celý svět. Dokud vůle E₁N so₂f ó₃ nepronikne do prázdnoty a nevyzáří projevené bytí, zůstává Prvotní koruna neuskutečněnou možností všech věcí.

Když Bůh přikázal, aby se zrodil svět, semeno se uchytilo a rostlo dolů do kmene, větví a plodů Božího stromu, jenž bude působit jako prostředník mezi světem a Bohem.

3. DRÁHA SVĚTLA

Deset Božských principů je tu uvedeno hebrejskými jmény, čerpanými z Bible. Keter znamená Koruna, Chochma je Moudrost a Bina Porozumění, zatímco Chesed je Lásky či Milost, Gevura je Síla a Tiferet Krása. Podle významu kořenů hebrejských slov jsou poslední čtyři Necach čili Trvání a Hod Sláva, Jesod je Základ a Malchut Království. Tyto názvy mají mnoho různých interpretací, nicméně jejich podstata zůstává z filosofického pohledu stejná.

3. Projevení

Když Bůh rozhodl, aby paprsek světla pronikl za Prvotní korunu projeveného bytí a pokračoval dále do středu prázdnoty, vyvolalo vzájemné působení tří cachcachot další proces. Byl to zákon, který vznikl postupováním od bodu odloučení od absolutna k bodu plného projevení, tedy od stupně semene k vzrostlému stromu, jehož plody jsou semenem další generace.

Tato fázovitá progrese nastává účinkem skrytého vlivu tří cachcachot na tok světla, a to takto: Prvotní koruna je ve stavu dokonalé rovnováhy. Ale impulsem k emanaci, který přichází z vůle Boží, se dostává pod cachcach, neboli jas činu, a tím se stává expansivním principem síly. Aby však tento aktivní aspekt příliš neroztáhl vynořující se vesmír, musí jej tlumit omezující záře.

Když se vytvořila prvotní trojice vyzařování, přikročil paprsek světla k opakování tohoto procesu, neboť vůle dopustila, aby se po trojicích naplňovaly další fáze expanze a kontrakce. Těsně před skončením tohoto pohybu rozptýlila vůle paprsek světla ve středu prázdnoty v to, co bychom mohli nazvat plně projevenou syntézou všeho, co se odehrálo předtím. Světelný paprsek, jenž dosáhl středu prázdnoty, se nyní jeví jako řada světél nazvaných sefiry.¹ Některá světla jsou aktivní, jiná pasivní a některá jsou v klíčových bodech rovnováhy. Jsou projevem Boží vůle vyzářené do bytí.

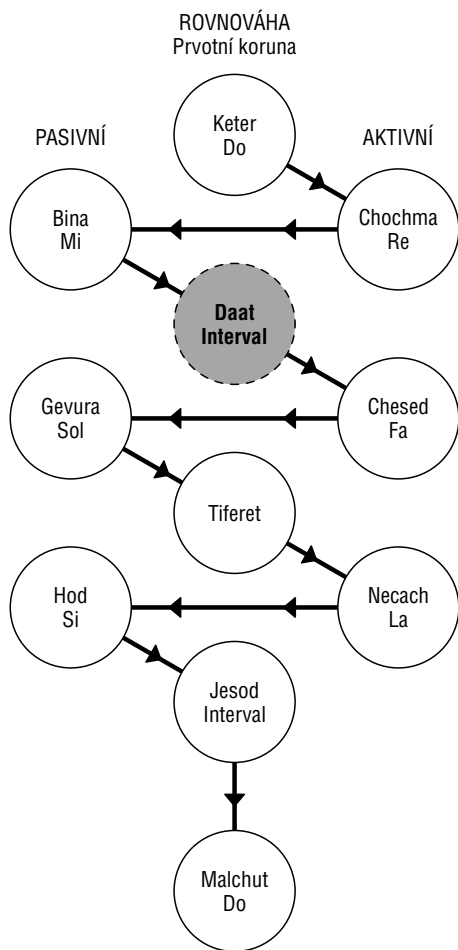
Někteří kabalisté chápou tuto řadu sefir jako nádoby, kde každá nižší sefira přijímá vůli vyzařující z vyšší sefiry a předává ji sefiře dole. Zde začíná spletité studium metafyziky, kterým kabalisté usilují pochopit přírodu a fungování toho, co začalo být pojímáno jako Boží svět vyzařování v prázdnotě neprojeveného bytí.

¹ ספירה

Nejznámější z metafyzických formulací postupného pohybu světelného paprsku je sefirotický strom života. Je úplnější než třeba schéma světél a nádob, kde jedno je uvnitř druhého jako řada v sobě ukrytých jader a skořápek. Sefirotický strom obsahuje všechny zákony, které ovládají projevený vesmír. Zakládá se na vzájemném působení tří cachcachot a na stupních sefirotického postupu od prvopočátku bytí až po jeho rozptýlení a návrat ke zdroji EYN SOF.

Někteří kabalisté nazývají zákon počátku, postupu a rozptýlení velkou oktávou, protože je velmi zřetelný v analogii s hudební durovou stupnicí. Vysoké Do je zde Prvotní korunou, druhá nota je aktivní, třetí pasivní. Po Do-Re-Mi přichází půltónový interval, který kříží přímo zasahující vůle. Vůle zasahuje, aby pomohla impulsu přejít k další aktivní notě, fázi Fa. Oktáva pak postupuje k Sol, k notě pasivní formy. A opět toku napomáhá zásah vůle, jenž přenáší vyzařování dále k aktivnímu La a pasivnímu Si. V tomto bodě přichází poslední půltónový interval, který se plní vůlí těsně před tím, než se impuls rozplyne v posledním Do. Takovýto postup lze vidět i v lineárním uspořádání světelného paprsku, avšak nejčastější formulací bývá diagram sefirotického stromu.

Strom tak, jak je, ukazuje velmi názorně, jak se dva prvotní zákony triády a oktávy kombinují při skladbě Božího, avšak relativního světa vyzařování. V tomto vzájemném podílení je Do Prvotní koruny bodem rovnováhy, a tak ve schématu působí jako opěra vůle, zatímco tóny Re a Mi přebírají aktivní a pasivní roli napravo a nalevo od středního bodu. Toto trio vytváří takzvanou nebeskou triádu vévodící třem pilířům, jež se mají vyvinout vlivem tří cachcachot a procesu vyzařování. První půltónový interval je umístěn přímo pod Korunou, ale nepovažuje se za skutečný tón z důvodů, které vyplynou až později. Působí nicméně jako transformátor mezi nebeskými tóny a další dvojicí Fa a Sol. Tyto sefiry jsou umístěny v řadě se dvěma horními sefirami a vytvářejí středové body na vnějších funkčních pilířích, které se vynořují. Středová sefira opět nemá žádnou zjevnou roli kromě toho, že jako nádoba přijímá vše, co je, a předává je dál tomu, co bude. Opět zde dva tóny přebírají svá místa na sloupech síly a formy a tím dovršují třetí dvojici funkčních sefir. Ty zas tvoří dvě malé triády, a to jednu se středovou sefirou nahoře a jednu s půltónovou sefirou dole, která naplňuje interval. Kromě toho vytvářejí velikou triádu s nejnižším Do. Schéma stromu je úplné propojením různých sefir podle zákona triád, aby se

4. DRÁHA BLESKU

Obrázek ukazuje odvíjení Božské oktávy, která se vynořuje z tzv. skrytých světél a Do začíná v Keter, přechází do Re v Chochma a tak dále až k Do v Malchut. Dráha blesku při sestupu vymezuje tři pilíře, které se později stanou kabalistickým Stromem života v různých rovinách. Tuto klikatou dráhu lze využívat při pozdějším sestupování či vystupování. „Nesefira“ Daat a sefira Jesod jsou citlivé intervalové body v oktávě.

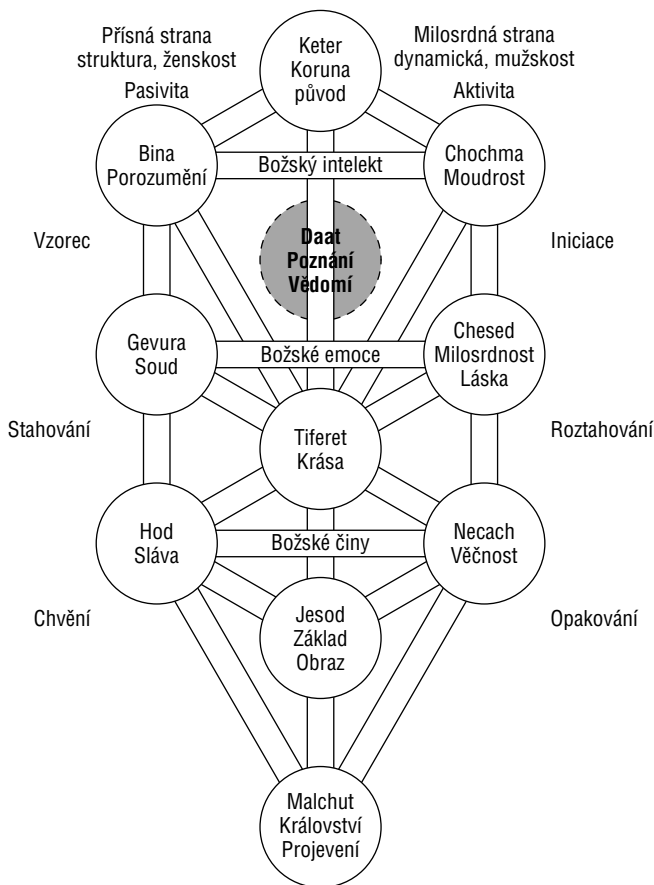
projevily všechny roviny a funkce uvnitř dokonalého světa, jenž vyzářil z Prvotní koruny.¹

Deset sefir plus jedna non-sefira jsou známy pod hebrejskými jmény odvozenými z biblických kořenů, které označují atributy Boha projeveného v Božském světě. Slova označující sefiry jako takové se liší podle rozličných kabalistických škol. Tak např. sefiry jsou jednou nazývány Korunami, jindy Tvářemi Božími nebo Mocnostmi. Mají ještě mnoho dalších jmen. Co se však týče jmen jednotlivých sefir, zde panuje všeobecná shoda s několika výjimkami. Nejde ani tak o rozdíly jako spíše o posunutý důraz v interpretaci, protože neexistuje jméno, jež by se mohlo blížit adekvátnímu vyjádření Božího principu ztělesněného v sefiře. Obrázek 5 uvádí hebrejská pojmenování sefir a jejich české ekvivalenty. Některé hebrejské kořeny však lze překládat vícero způsoby. Tato kniha užívá soubor jmen, jež snad nejlépe vystihují funkci každé sefiry.

Každé sefirotické jméno popisuje vlastnost příslušné sefiry, ačkoliv to na první pohled není vůbec patrné. Tak na příklad, všechny sefiry na pasivním sloupu jsou receptivní a mají kvalitu formy v tom smyslu, že Porozumění znamená formulaci idejí, Soud je vykonáván v odpověď na něco a Sláva (Ozvěna) je echem impulsu, jenž přichází z kterékoli jiné sefiry. Stejně je tomu i s aktivním sloupem. Zde je dosah zjevení patrný v Moudrosti, zatímco síla, která je základem Milosti, je nesmírná. Věčnost je principem opakování, nezbytným a nepřetržitým vkladem, který otáčí světem. Středový sloup se týká vůle a odpuštění, které sestupují z Koruny přes Poznání ke Kráse, tedy k sefiře, která zrcadlí vrcholek stromu v jeho základě. Základ je manifestací plánu zpodobení a Království jeho uskutečněním v božské matérii.

Sefiry jsou propojeny dvaadvaceti stezkami, které vytvářejí síť trojúhelníkových podsystémů – triád. Toto uspořádání je jedním z menších zákonů, které vládou světu. Mají za úkol umožnit paprsku emanace proudit všemi směry oproti pouhému proudění dolů v tak zvaném blesku oktávy. Tento systém stezek může ukázat různé menší kombinace toku, a tím i odlišně zdůrazňovat specifické části stromu.

¹ Viz Z'ev Ben Shimon Halevi: *Tree of Life* (London, England: Rider & Company; York Beach, ME: Samuel Weiser, 1975, Birmingham, England + *Tree of Life Publishing* 2008)

5. STROM ŽIVOTA

Metafyzické výrazy v tomto schématu definují funkce a role každé sefiry. Také ukazují tři roviny Adama Kadmona – intelekt, emoce a činnost. Uprostřed je Tiferet, která udržuje symetrii Stromu v rovnováze, a pod ní je sefira Jesod, která vytváří podobu či obraz všeho, co vejde do bytí, co nastane. Podle chápání středověké kabaly je Malchut projevem nějakého konkrétního stromu, ať už je to v říši idejí, forem nebo hmoty. V době současné byla doplněna černá díra Daat neboli Poznání, která ukazuje propojení mezi čtyřmi světy.

V tomto bodě bytí se sefirotický strom stává neměnným modelem dokonalosti, v jehož rozmezí se nic nerodí, nic neroste, nic neuvadá ani neumírá. Je to věčné paradigma zákona, místo, kde se manifestuje božská podstata, kde může působit vůle absolutna na dosud nestvořený vesmír, jenž má vzniknout. Jakožto Boží atributy projevené v bytí je zrcadlem podoby Boží.

4. Božská podstata

Dokonalý a neproměnný svět, který vyzařuje z Prvotní koruny, je věčný. To, co leží za Prvotní korunou, je bezčasové, ale svět vyzařování neboli emanace je časem naplněn. Bytí je zde bez konce, pokud si je absolutno žádá. Kdyby Bůh změnil Boží vůli patřit na Boha, vesmír by zanikl a prázdnota neprojeveného bytí by naplnila vše a nic a rozplynula se. Vůle a milost Boží udržují svět. Dokud Bůh neskončí čas, vyzářený strom sefir bude navždy existovat.

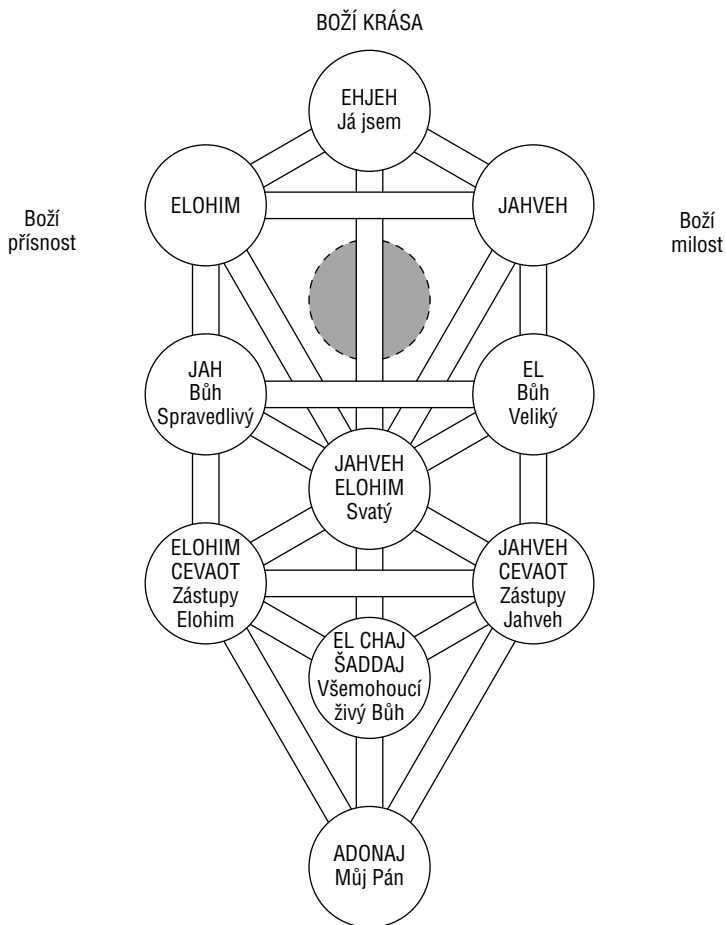
Tradice nazývá vyzářený svět světem jednoty. To proto, že projevené Boží atributy jsou všechny ve skutečnosti výrazem jediného, přestože mezi nimi existuje systém vztahů. Vše, co je, vyplývá z Koruny Keter, a v tomto vyzařování není nic izolováno, protože nic nemůže být samo o sobě. Pouze Bůh může být oddělený a transcendentní, a tak i když můžeme přesně rozlišovat mezi silou a formou, mezi nahoře a dole, mezi jednou a druhou sefirou, svým vzájemným vztahem se všechno noří do jednoty Boží.

Koruna Keter je projevené zřídlo světa. Jako první manifestace bytí stojí těsně u absolutna, ale je od něj oddělena. Kořen slova „acilut“, ¹ hebrejského jména pro vyzařování, emanaci, také znamená „stát poblíž“. To je přesný popis místa, neboli světa, jenž je uvnitř i vně absolutního všeho a absolutního nic.

Svět Acilut je světlem Božích světél. Nazývá se také Boží slávou, která prostupuje nižšími světy bytí jako neviditelné záření. Tento otisk světla projevené božské podstaty se stále znovu opakuje ve všech esoterických tradicích a přirozený člověk se s ním může setkat dokonce i ve folklóru. Kabalisté popisují Acilut mnoha způsoby.

Podle jedné formulace stvořil Bůh Acilut deseti výroky. Těchto deset slov vycházelo z černého ohně neprojeveného bytí do bílého ohně světa

¹ אצילות

6. Boží JMÉNA

Boží jména jsou v tomto schématu uspořádána podle vlastností nižší a vyšší Boží milosti a přístnosti. Přítomnost Boží se projevuje v různých rovinách středního sloupu vůle. Opět však existují různé verze podle jednotlivých kabalistických škol. Je tomu tak proto, že Boží jména v Bibli se různě vykládají. Ale sefirotický princip se neliší.

Acilut. Výroky se pak staly různými Božími aspekty v archetypovém plánu sefirotického stromu. Jsou to jména, jimiž se volá Bůh. Jejich uspořádání se vyvinulo takto:

Z Keter, z Božího jména EHJEH^1 čili „já jsem“ vyzářila vůle být v bytí. Ta se uskutečnila v Božím oslovení JAHVEH ,² jehož kořen znamená „státí se“. Toto druhé jméno Boží souvisí s Moudrostí Chochma, se sefirou, která je na aktivním sloupu síly. Třetí Boží jméno ELOHIM^3 doslovně znamená „mnoho Bohů“ a vztahuje se k hlavici pasivního sloupu formy, tedy k sefiře Bina. Kabalisticky řečeno, to znamená „Já se projevim v mnohosti“. Tento triumvirát $\text{EHJEH-JAHVEH-ELOHIM}$ zakládá tři velké hlavy bytí. Jako takové představují Boží smysl a svět, a také moudrost a porozumění Bohu, jehož cesty nejsou našimi cestami a jehož myšlenky nejsou jako naše myšlenky.

Boží jména pro sefiru Chesed a sefiru Gevura se v různých kabalistických školách liší podobně jako sama sefirotická označení. Všechna však nicméně souvisí s milostí a přísností Boží, kterou vyjadřují.

V této knize užíváme Boží jména EL^4 a JAH^5 . EL znamená prostě Bůh a stojí na aktivním sloupu, JAH je zkrácenou verzí JAHVEH . Tato dvě jména jsou nižšími manifestacemi horních sefir. Jako taková ukazují důležité a rozhodující zrcadlení v malé triádě, kterou obě pomáhají skládat spolu s Tiferet ve středu stromu. Jsou-li spojena dohromady, setkávají se ve složeném Božím jméně JAHEL^6 nebo JAHOEL^7 , které je jedním z několika označení pro acilutickou Tiferet. Totéž nastává, vztahuje-li se ke klíčové sefiře Tiferet i druhé složené Boží jméno JAHVEH-ELOHIM^8 ; sem, do místa Krásy, jak se někdy Tiferet nazývá, vplývá horní acilutický svět. Někteří kabalisté Tiferet jmenují „Svatý, budiž požehnán.“

¹ אהיה

² יהוה

³ אלוהים

⁴ אל

⁵ יה

⁶ יהאל

⁷ יהואל

⁸ יהוה אלוהים

Dvě nižší funkční sefiry jsou známy pod Božími jmény JAHVEH CEVAOT¹ a ELOHIM CEVAOT,² což přeloženo znamená zástupy Jahveh a zástupy Elohim. Tyto násobné tituly popisují výkonné působení sloupů síly a formy. Vykonávají příkazy Boží milosti a soudu i plány Boží inteligence. Jakožto zástupy Boží zdokonalují opakováním a ozvěnou vše, co vůle určila učinit.

EL CHAJ ŠADDAJ,³ Boží jméno sefiry Jesod, Základu Božského světa Acilut, se překládá jako „živý všemohoucí Bůh“. Zde na středním sloupu rovnováhy se Boží vůle projevuje v podobě božství. Tento titul jako takový znamená projevení božské podstaty, živé moci a slávy, kterou mohou zahlédnout stvoření, jež dosahují nejvyšších rovin duchovnosti.

Poslední Boží jméno ADONAJ⁴ znamená „můj Pán“. Je to označení dolní sefiry, Království Malchut. Tradice praví, že toto místo je místem šechiny,⁵ přítomnosti Pána. Je to Bůh oněch stvoření, jež nemohou dosáhnout vyšších oblastí nebes. Tak jako je Malchut Boží přítomnost, má šechina v Malchut své místo ve všech nižších světech jako představitelka Boží imanence, a to dokonce i v nejhustší materii.

Další jména emanují z „Já jsem“ v sefirotickém postupu. Existuje však ještě vedlejší řada Božích jmen podél středové osy acilutického stromu: ON pro Keter, TY pro Tiferet a JÁ pro Malchut. Tato epiteta naznačují, že vůle absolutního má přímý přístup do světa vyvolaného deseti Božími výroky. Nezůstane bez povšimnutí, že pro Poznání Daat acilutického stromu není žádné Boží jméno. Tato non-sefira je propastí mezi třemi velikými hlavami nebeské triády a ostatním projevením. Proniknout tímto závojem znamená spatřit Boží tvář před opuštěním projeveného bytí.

Jinou kabalistickou versí světa Acilut je postava prvotního člověka Adama Kadmona.⁶ Tato analogie je přejata z Ezechielovy vize na břehu řeky Chébar, kde se prorokovi zjevil ohromný člověk sedící na trůnu, jež neslo zjevení vozu taženého čtyřmi podivnými živými zvířaty. V Ezechie-

¹ יהוה צבאות

² אלהים צבאות

³ אל חי שדי

⁴ אדוני

⁵ שכינה

⁶ אדם קדמון

lovi I se postava obklopená ohnivým jasmem připodobňuje Boží slávě. Někteří kabalisté považují tento lidský a současně božský model za první dokonalou manifestaci absolutna, toho, jak transcendentní Bůh vidí Boha imanentního v podobě světa Acilut.

Tato Boží podoba dokonalého člověka se táhne celou kabalistickou tradicí. Nejznámější, avšak často hluboce nepochopené pojednání z literatury kabalistické tradice je vylíčeno ve zvláštní knize *Šiur Koma*,¹ „Rozměry Boží postavy“. Poznámky jako „jeho chodidla překrývající vesmír“ jsou zavádějící pro ty, kdo myslí doslovně a nejsou s to nahlédnout, že to znamená, že spodní rovina, tedy Malchut vyzařování, překrývá nižší světy stvoření, utváření a učinění. Ti, kdo nevidí za hranice přirozeného světa, nutně tuto knihu plnou číselných a jmenných kombinací zavrhnou. Dokonce ani největší z učených rabinů Maimonides nemohl připustit, že tato obrovská podoba je alegorií něčeho mimo jeho aristotelovskou filosofii a náboženskou ortodoxnost. Když prohlásil, že tato kniha by se měla spálit, ukázal hranice svého chápání.

Postava Adama Kadmona obsahuje pro ty, kdo vnímají její vnitřní význam, bohatství poznání o světě Božství. Pokolení za pokolením kabalisté zkoušeli a rozvíjeli toto téma prvotního člověka, a teprve ve středověkém Španělsku zveřejnili podrobný antropomorfiní diagram světa Acilut. Toto lidské schéma je vyloženo v *Zoharu*, „Knihách skrytého tajemství a větších i menších spojení“, kde popis ohromné hlavy a symetrie jejího vousu důmyslně vykresluje jemný a celistvý metafyzický model. V našem případě uvedeme nejjednodušší verzi Adama Kadmona.

Postava Adama Kadmona se obvykle zpodobuje zezadu z úcty k veršům Exodu 33, 20–3, kde se praví, že nikdo nesmí spatřit Boží tvář, aby nezemřel. Avšak Mojžíšovi je dovoleno spatřit záda Boží. O této podobě prvního člověka je třeba dále poznamenat, že jeho levá strana je temná a pravá světlá. To naznačuje nejenom aspekty formy a síly světa Acilut, ale také mužské a ženské prvky přítomné v Adamu Kadmonovi, neboť tato postava je androgynním amalgámem obou pohlaví. V kabale se neustále objevuje téma sexuální polarity, protože je nejzřetelnějším symbolem aktivní a pasivní strany kteréhokoli světa, jeho obyvatel a událostí, které se dějí pod zákony, jež představuje Adam

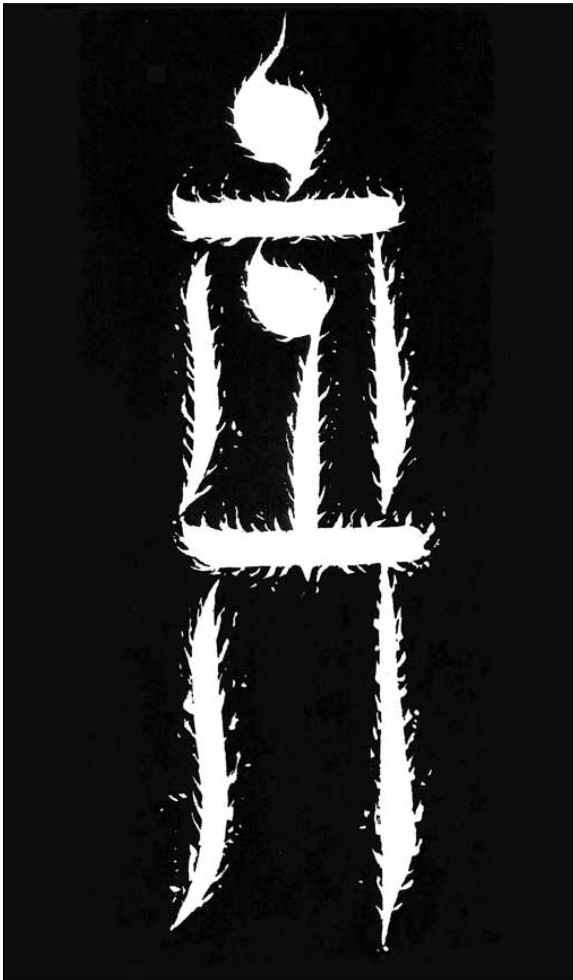
¹ שיעור קומה

Kadmon. Zatímco ve světě Acilut jsou obě strany ztělesněny v jediné bytosti, v pozdějších a nižších světech je tento rozdíl stále zřetelnější, až v přirozeném světě Asija se oba sloupy – aktivní a pasivní – skutečně oddělí rozdělením pohlaví u rostlin, zvířat i lidí. Avšak v rovině dokonalého světa Acilut jsou obě strany, jak se praví, spojeny tváří v tvář jako jediná bytost.

Na postavě je dále patrné, že tři sefirotické sloupy jsou zřetelně vedeny podél vertikální osy těla. Aktivní sefiry jsou napravo, pasivní nalevo a sefiry vůle jsou na středové linii vedoucí z Koruny páteří dolů k chodidlům. V některých kabalistických schématech je pravá a levá převrácena jako zrcadlový obraz, takže aktivní se objevuje nalevo. To je pouze proto, že obraz Adama Kadmona je obrácen čelem k nám. Taková protichůdná stanoviska někdy způsobují zmatek těm, kdo chápou nákresy doslovně a nevidí dále než za logické vysvětlení. Podoba je však jasná, chápeme-li princip tak, že např. Chochma je vždy aktivním intelektem moudrosti svou polohou u hlavy Adama Kadmona nebo v ní, že Chesed je vždy aktivní paží Božského člověka. Někteří kabalisté kladou Chesed na pravou stranu prsou s tím, že je pozitivní stranou Božského srdce; rozdíl je zanedbatelný, vidíme-li, že paže působí ve shodě s onou stranou srdce. Bina a Gevura představují levou, pasivní a přísnou stranu Boží hlavy a srdce. Dohromady jsou oba postranní páry funkčních sefir podřízeny Keter, která se vznáší jako koruna nad hlavou Božského člověka. Někteří kabalisté kladou poznání, non-sefiru Daat¹ nad hrdlo a ústa. Je zde prý místo Božího hlasu Bat kol. Samo toto označení znamená „dcera hlasu“ a je to hlas svatého ducha, jenž prý sídlí v této non-sefíře. Biblický příklad Bat kol se spatřuje v nezemském hlasu, jenž oznámil táborům na Sinaji Mojžíšovu smrt. V soukromějších podmínkách jej lze najít v tichém klidném vnitřním hlase a v symbolickém obrazu sestupující holubice.

Středová sefira Tiferet se obvykle umísťuje přímo pod srdce v těle, ačkoliv někteří kabalisté ji považují za celý trup, který působí jako čep pro všechny končetiny a hlavu. Toto pojetí potvrzuje Tiferet v sefirotickém stromu. Jedná se zde bezpochyby o stejnou ideu spojitosti, neboť lidský solární plexus s paprskovitým nervovým systémem je výtečným symbolem pro Tiferet. Její centrální umístění opět zdůrazňuje rozdělení

¹ דעת

7. ADAM KADMON

Tento ohnivý obraz je vytvořen ze čtyř hebrejských písmen, která dávají Boží jméno JHVH, jsou-li za sebou napsána horizontálně. V tomto vertikálním uspořádání nejen vytvářejí dojem lidské postavy, ale ukazují také tři pilíře Stromu života a čtyři světy, z nichž sestává bytí. Hlava či Jod je též číslo deset, středové Vav vymezuje srdce Adama Kadmona a obě He znázorňují končetiny. (Halevi, 20. stol.)

mezi vyšší a nižší polovinu světa. I když intelekt může myslet a srdce jednat pomocí paží, nelze nic dovršit, dokud nižší části neuvedou bytost do plné akce a do plození událostí i potomků.

Myšlenka plození a vytváření se umísťuje do sefiry Jesod, která má místo nad pohlavím. Odtud může Adam Kadmon vytvořit jinou bytost nebo svět ke své vlastní podobě s tím, že bude ještě vzdálenější od absolutna než on sám. Tato nově stvořená bytost zas může stvořit další generaci, a ta je dalším světem, ještě vzdálenějším od zdroje všeho. Sefira Jesod jako základ Adama Kadmona je jeho plodivým orgánem; jako taková nese jeho podobu, avšak v semeni jak mužském, tak ženském. V Božím světě Acilut ještě není žádné oplodnění, žádná reprodukce, protože dosud neexistuje nižší svět stvoření, který by stvořené bytosti obývaly. Jesod v Adamu Kadmonovi musí spočívat ve věčné dokonalosti, dokud Bůh Stvořitel nepřikáže, aby vznikl další svět.

Na obou stranách Jesod, někdy na bocích, jindy na nohách, jsou sefiry Necach a Hod. Tyto funkční principy se nazývají podpěrami božského Adama. Jako pravá a levá noha naplňují milost, která sestupuje shora, a s Jesod předávají vůli chodidlům v Malchut. Zde je místo, kde se bytost Adama Kadmona dotýká stvořeného vesmíru, když vzniká. Jakožto nižší polovina božského těla jsou všechny sefiry pod srdcem zasazeny do nebeského trůnu a jsou jeho částí. Nebeský trůn je kabalistickým symbolem berijatického světa stvoření, který se vynořuje ze světa vyzařování. Tato událost nastává kvůli čtyřem odlišným rovinám v Acilut, které předchůdně zpodobují a nakonec vysrážejí tři další oddělené světy vně věčnosti.